

Engelen bestaan

De verrassende rol
van engelen in ons leven

Ptolemy Tompkins
Tyler Beddoes

Inhoud

Voorwoord van Colleen Hughes	9
Inleiding	13
Een gebeurtenis bij Spanish Fork Bridge	24
Wat zijn engelen?	34
Een engel genaamd James Taylor	48
Beschrijven wat niet onder woorden te brengen is	58
De politieacademie	74
Een stem van elders	92
Een aanwezigheid in de kamer	106
Duivels	112
Waar gaan wij naartoe?	122
Bewijs?	128
De betekenis van dit alles	138
Epiloog	150
Tot slot	156
Dankwoord	159
Noten	164
Over de auteurs	167

Voorwoord

Een van de belangrijkste gebeurtenissen in de tijd dat ik als redacteur werkzaam was bij het tijdschrift *Angels on Earth* vond plaats in de zomer van 1999, tijdens een gesprek met een sollicitant voor een vrijgekomen functie bij *Guideposts* en *Angels on Earth* – beide tijdschriften gebruiken dezelfde kantoren. Het leek Edward Grinnan, hoofdredacteur van *Guideposts*, een goed idee als ik de sollicitant beoordeelde.

Tijdens dit gesprek, waarin ik uitlegde waar het bij *Guideposts* en *Angels* om draaide, en Ptolemy Tompkins mij vertelde over zijn belangstelling en het werk dat hij tot dan toe had gedaan, merkte ik dat zijn blik regelmatig afdwaalde naar mijn boekenkast. Ik had veel ruimte voor boeken in mijn kantoor en een belangrijk deel daarvan werd ingenomen door boeken over engelen, maar er waren ook veel lege planken.

Het duurde niet lang of ik liep regelmatig naar het kantoor van Ptolemy om hem de verhalen te overhandigen die hij moest redigeren. Er is op ons kantoor altijd wel iemand aan het bellen met een verteller van de verhalen die wij gebruiken, om vragen te stellen of voorstellen te bespreken over de vorm waarin die verhalen gegoten moeten worden, en ik raakte er spoedig aan gewend dat ik Ptolemy's stem vanuit zijn kantoor hoorde klinken terwijl hij daarmee bezig was.

In het begin werkte Ptolemy aan de gebruikelijke verhalen die *Angels* publiceert. Dat waren verslagen in de eerste persoon, die de redacteur vormgaf samen met degene die een ervaring met engelen had gehad. Ptolemy begon echter al snel van deze vorm af te wijken. Hij kwam naar mij toe met ‘gedachtefragmenten’, artikelen over een onderwerp dat op het eerste gezicht weinig met engelen te maken leek te hebben, maar waarvan hij me liet zien dat dit wel het geval was. Ik was verzot op die artikelen en gebruikte ze om het andere nummer als coverstory. Of het nu ging over schelpen, vogels of sterren, in elk onderwerp waarop Ptolemy zijn blik richtte zag hij de rol van engelen. Zijn kantoor puilde uit van de boeken en ik besepte wat hij die dag in mijn kantoor moet hebben gedacht: *hoe is het mogelijk dat zij lege planken in haar boekenkasten heeft?*

In 2007 ging Ptolemy weg bij *Guideposts* en *Angels*, om te werken aan een boek dat *The Divine Life of Animals* heette en dat was voortgekomen uit een artikel dat hij voor *Guideposts* had geschreven over dieren en het leven na de dood – dat artikel werd een van de populairste uit de geschiedenis van het tijdschrift. Ptolemy besteedde een heel jaar aan de ontwikkeling en uitwerking van zijn idee.

Inmiddels zijn Ptolemy en ik getrouwd. Hoewel hij niet meer op ons kantoor werkt, is er voor mij eigenlijk niet veel veranderd. De boekenkasten van zijn studeerkamer beneden puilen nog steeds uit en in de periode dat hij samen met dr. Eben Alexander werkte aan *Proof of Heaven*¹ en *The Map of Heaven*², hoorde ik hem dikwijls door de telefoon praten, om het verhaal te stroomlijnen en ideeën uit te wisselen, net zoals hij deed met verhalen voor *Guideposts* en *Angels on Earth*. Ptolemy noemde *Proof of Heaven* zijn ultieme *Guideposts*-verhaal en hoewel het resultaat niet een *Guideposts*-artikel was, maar een goed lopend boek, begreep ik heel goed waarom hij het zo noemde.

Op een ochtend in maart van dit jaar stuurde ik Ptolemy een link naar een verhaal dat we op onze wekelijkse redactievergadering hadden besproken. Het was een verhaal over een jonge vrouw die in een rivier was gereden en over de politiemannen die geprobeerd hadden haar te redden. Toen ze vanuit de auto een stem hoorden, dachten ze namelijk dat ze nog leefde. Het was het type verhaal waar Ptolemy gek op was: aangrijpend,

geheimzinnig en tegelijk vol belofte. Ik wist dat de lezers van *Angels on Earth* de mysterieuze stem in de auto beslist voor de stem van een engel hielden en ik wist ook dat Ptolemy het heerlijk vond om de details van het verhaal uit te buiten voor een maximaal dramatisch effect.

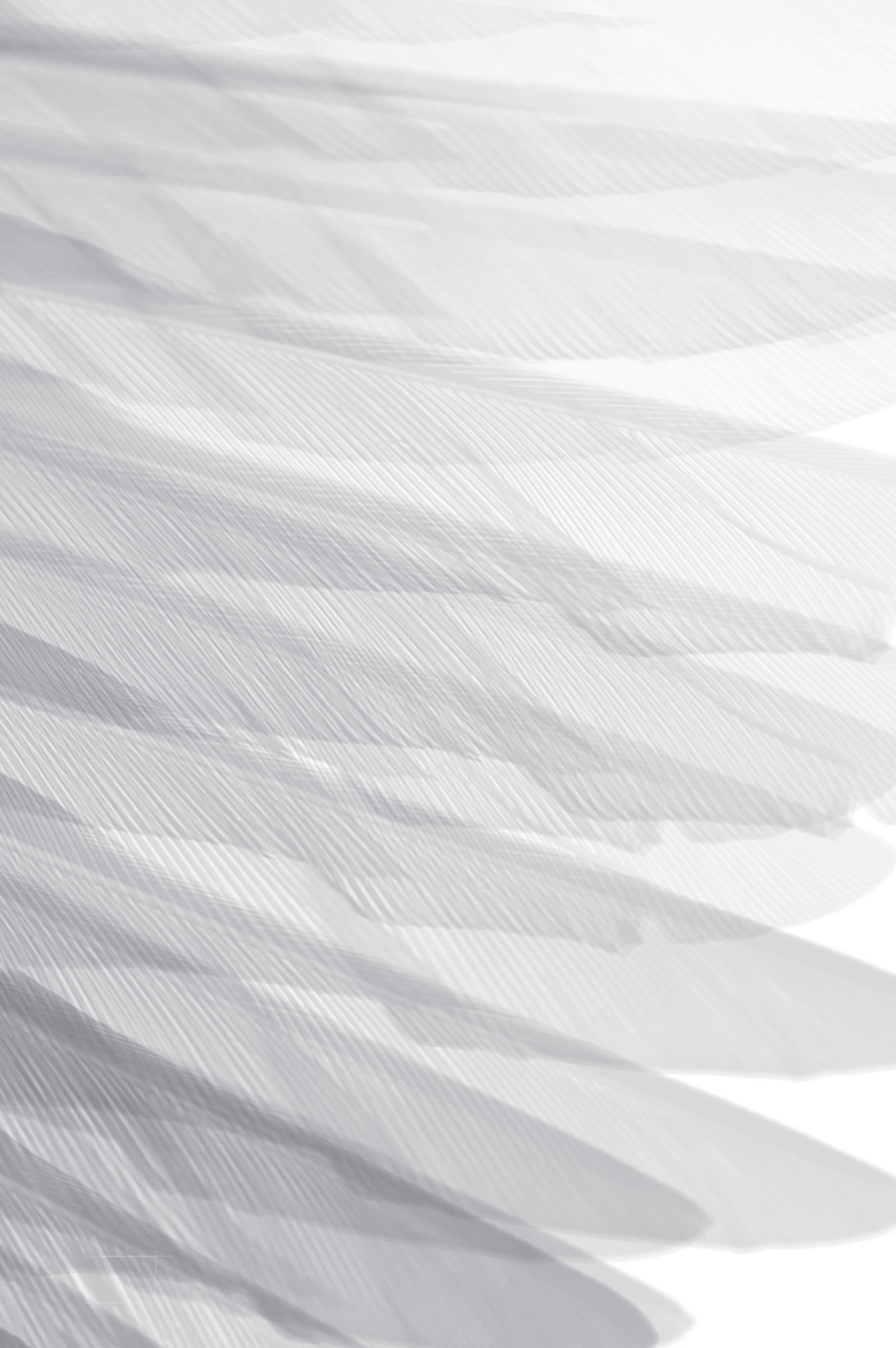
Kon een tijdschrift wel recht doen aan zo'n verhaal? Of was het daar te indrukwekkend voor, te bitterzoet? Ik stuurde Ptolemy de link.

Ongeveer een uur later belde Ptolemy mij op. Kort nadat mijn e-mail was binnengekomen, had hij een telefoontje gekregen van een literair agent, die een van de politiemensen had gesproken die na het ongeval ter plaatse was geweest. De literair agent, Jennifer Gates, kende het werk van Ptolemy en dacht dat hij het verhaal misschien wel wilde uitwerken in een boek. Ze had zelfs al een titel bedacht: *Proof of Angels*.

In de maanden die volgden leek ons huis meer dan ooit op een dependance van *Guideposts* en *Angels on Earth*. Ptolemy en de politieman Tyler Beddoes overlegden voortdurend per telefoon en ontwikkelden zo niet alleen een werkrelatie maar, zoals ik al snel merkte, ook een diepe vriendschap. Ptolemy was ervan overtuigd dat, zoals *Proof of Heaven* zijn ultieme *Guideposts*-verhaal was, *Proof of Angels* zijn ultieme *Angels On Earth*-verhaal zou worden.

Toen ik het gelezen had, kon ik het alleen maar met hem eens zijn. Voor mij kon het niet anders dan dat er ook een engel bij betrokken was toen Ptolemy die ochtend niet alleen mijn e-mail over Tylers verhaal binnenkreeg, maar ook het telefoontje van Jennifer Gates.

– Colleen Hughes, redacteur van *Angels on Earth*

Inleiding

‘Probeer niet iets te bewijzen.’

– *Elisabeth Kübler-Ross*³

Enkele jaren geleden nam ik mijn stiefdochter Evie voor het eerst mee snorkelen. Ze was acht en ook al had ze weleens een duikmasker opgezet, ze was nog nooit in de gelegenheid geweest in een gebied met een rijke onderwaterfauna onderwater te kijken. We waren op de Bahama's en zwommen rond in de buurt van wat leek op een oninteressant stuk rots. Evie liet het water uit haar masker lopen en blies door de snorkel, zodat ze erdoor kon ademen. Toen alles goed zat, keek ze ermee onder water.

Toen bleek dat het rif wemelde van de vissen. Overal om haar heen zwommen papegaaivissen, trekkervissen en scholen kleine zwartgele sergeant-majoorvissen, die haar inspecteerden zonder dat ze er erg in had. Ik zal de blik in haar ogen, toen ze met haar hoofd weer boven water kwam, nooit vergeten, en ook de onbeheersbare brede glimlach niet die zich aftekende rond haar mond. Ze dacht dat ze een blik zou werpen op een kaal stuk rots, maar ze werd ondergedompeld in een totaal nieuwe wereld van kleur, licht en leven.

Stel je eens voor dat de wereld in een oogwenk verandert van een plek van angst, onzekerheid en leegte in een wonderbaarlijk oord vol schoonheid en ontelbaar vele wezens, onzichtbaar maar niettemin aanwezig.

Stel je even de helm voor die duikers vroeger gebruikten en die hun hele hoofd als een vissenkomp omsloot. Stel je dan voor dat zo'n helm gemaakt is van een magisch, glasachtig materiaal dat zo dun en onmerkbaar aanwezig is dat hij alles doorlaat. Hij wordt nooit vuil, hij wordt nooit nat, en licht en lucht kunnen er ongehinderd doorheen. Eigenlijk merk je niet dat je een glazen duikhelm op hebt.

Toch heb je nu zo'n duikhelm op en er is één ding dat jij vanwege die helm niet ziet: de spirituele wereld. Alle andere dingen dringen tot je door, behalve dit ene, unieke aspect van de wereld, dat bovendien onmisbaar is, want zonder dit aspect is de wereld niet compleet. Als het licht en de omstandigheden juist zijn, kun je een glimp opvangen van de duikhelmen die mensen op straat op hebben. Soms zijn die zelfs zo zichtbaar dat het bijna lachwekkend is dat ze het zelf niet doorhebben.

Wat voor soort wereld zien we als we kijken door het magische filter van zo'n duikhelm? We zien een wereld waarin de aarde gewoon de aarde is, waarin goede en slechte dingen gebeuren, waarin geluk en verdriet bestaan, waarin mensen geboren worden en mensen doodgaan. Maar ergens zijn al die dingen helemaal niet belangrijk. Wij zien een wereld waarin alles relatief is, een wereld die in essentie geen betekenis heeft; zelfs daarover klagen of erover praten lijkt niet zinvol.

Door deze bril gezien heeft de wereld niet alleen geen werkelijk doel, maar kent ze ook geen echte rechtvaardigheid. Sommige mensen doen 'goede' dingen, andere mensen doen 'slechte' dingen, maar eigenlijk zijn dit woorden die wij zelf bedacht hebben om wat we eigenlijk niet begrijpen een betekenis te geven. Boosaardige mensen gedijen dikwijls heel goed in deze vreemde, betekenisloze wereld, terwijl goedaardige mensen allerlei moeilijkheden en vormen van strijd meemaken.

Een van de vreemdste eigenschappen van deze glazen duikhelmen is dat we ze, als we ons van de aanwezigheid ervan bewust worden, niet zomaar kunnen afzetten. We kunnen ze met onze handen niet afschroeven en ze met een hamer niet kapotslaan. Ze blijken heel taai en veerkrachtig te zijn.

Althans, dat zijn ze meestentijds. Soms echter hebben we momenten waarop onze duikhelm zomaar lijkt te verdwijnen, zonder dat wij daar enige moeite voor doen. Opeens is hij weg! Op die momenten zien we een wereld zoals we nog nooit gezien hebben.

Over die momenten gaat dit boek.

Ik heb tien jaar gewerkt voor het tijdschrift *Angels on Earth*, een zusje van *Guideposts*, dat in 1949 door Norman Vincent Peale is opgericht en sindsdien verhalen brengt die mensen inspireren. De hedendaagse belangstelling voor engelen volgend, vertelt *Angels on Earth* verhalen over daadwerkelijke ontmoetingen met engelen en over gewone, alledaagse mensen die zich als engelen gedragen; van geloofwaardige verhalen over ontmoetingen met engelen gaan er tenslotte geen dertien in een dozijn. Ik voelde mij er al snel als een vis in het water en kwam er tot mijn verbazing achter hoe slecht ik op de hoogte was van de kennis en informatie die over engelen bestaan – hoeveel engelen er zijn, hoeveel er genoemd worden in het Oude en het Nieuwe Testament, en wat grote religieuze denkers en filosofen over engelen hebben gezegd.

In het begin van mijn werk bij het tijdschrift kwam ik, op zoek naar geschikte onderwerpen voor verhalen, een boek tegen dat *My Descent into Death* heette, geschreven door kunstschilder, kunstdocent en uitgesproken niet-gelovige Howard Storm. Tijdens een vakantie met zijn vrouw in Parijs kreeg Storm een darmperforatie, die hem bijna fataal werd. Toen hij in het ziekenhuis lag, merkte hij dat hij zich opeens lichter, vitaler en beter ging voelen, beter dan een heel lange tijd, beter zelfs dan hij zich herinnerde zich ooit gevoeld te hebben.

Storm stond op en (net als veel mensen die een bijna-doodervaring hebben) merkte tot zijn grote schrik dat er in het bed waar hij zojuist was uitgestapt een gerimpelde, zielige figuur lag. Tot zijn stomme verbazing merkte hij dat hijzelf die figuur was, althans: zijn fysieke lichaam. Storm hoorde stemmen op de gang die hem vriendelijk vroegen mee te komen. Eenmaal in de gang werd hij omringd door vreemde kleine wezentjes, die eerst vriendelijk leken, maar waarvan Storm gaandeweg merkte dat ze hem helemaal niet zo goedgezind waren. Ze begonnen de draak met hem te steken, hem op te juttten en hem zelfs te bijten. Storm riep doodsbang om

hulp van een God tot wie hij zich tot dan toe nog nooit had gericht, omdat hij nooit had geloofd in het bestaan van een god.

Zijn gebed werd direct verhoord. Storm merkte dat hij werd opgetild naar een wereld van licht, leven, schoonheid en een liefde die zo overweldigend was dat de oude, ongelovige Storm erdoor werd weggeblazen. Liefde bleek ook absoluut geen zoetsappig sentiment te zijn, niet het aandoenlijke maar inhoudsloze verschijnsel waarvoor hij het altijd had gehouden. Integendeel, hij ontdekte dat dit hoogst ongrijpbare iets *the real thing* was, de echte *substantia* (Latijn voor ‘dat wat eronder staat’), de werkelijke grondslag van alle dingen in onze wereld. Liefde is de substantie waaruit deze wereld is opgebouwd, de enige onveranderlijke bron van alles wat wij zien, denken, voelen en zijn. Er is niets waartegen liefde niet bestand is, want er is niets dat meer elementair is dan liefde. Ironisch genoeg is liefde daarmee het ultieme, niet te splitsen atoom waarnaar wetenschappers op het eind van de negentiende en in het begin van de twintigste eeuw met groot enthousiasme en vertrouwen op zoek waren. Liefde, dat vluchtige gevoel, blijkt de enige substantie te zijn die niet kan worden verbrand, gebroken of aangetast. In een wereld waarin de wetenschap alles vastpakt en onderzoekt is liefde de enige substantie die niet op deze manier te benaderen is, het enige dat ons altijd ontsnapt.

Toen Storm herstelde, was de voorheen zo intelligente maar knorrige en verbitterde man dermate veranderd, dat zijn vrouw meende dat ze met een ander mens te maken had – in zekere zin was dat ook zo.

Wat ik aan Storms boek met name interessant vind is de beschrijving van een klein grappig voorval dat plaatsvond toen hij weer terug was in Amerika. Hoewel hij zich nog zwak voelde, wilde hij beslist een kerkdienst meemaken. Omdat hij geen enkele ervaring met kerkdiensten had, koos hij uit het overzicht in de plaatselijke krant een kerk uit. Hij schrijft:

Ik pikte er een uit, met als reden dat ze bijeenkwamen in een schoolgebouw. Voor mij was dat een aanwijzing dat deze kerk niet materialistisch was, want ze hadden geen eigen gebouw. In zo’n niet-materialistische kerk zou God beslist aanwezig zijn.

Zondagmorgen bereidde ik mij met de nodige inspanning voor op mijn bezoek. Ik deed een pak aan en een stropdas om. Zo vertrok ik

naar deze kerkdienst, tien kilometer van waar ik woonde.⁴

Storm merkte bij aankomst tot zijn grote teleurstelling dat er in de zomer geen kerkdiensten werden gehouden. Korte tijd later vertelde een vriend hem over een kerk op minder dan twee kilometer van waar hij woonde. Misschien was dat iets voor hem. De volgende zondag ging Storm – hij was nog steeds niet helemaal opgeknapt – naar deze kerk. Zwaar leunend op zijn vrouw liep hij de trappen op.

Voor degenen die bij de deur de kerkgangers begroetten moet het een triest schouwspel zijn geweest: uitgemergeld, met een gelige huid en dito ogen, steunend op mijn vrouw, sleepte ik mijzelf naar de ingang. Eenmaal in de kerkruimte bleek de dienst net te zijn begonnen. De gemeente zong het openingslied. Toen ik een paar stappen naar binnen was gelopen, zag ik dat er op het plafond van de kerk honderden engelen waren geschilderd, die God verheerlijkten. Ze waren goudkleurig en straalden een gouden licht uit. Deze onverwachte aanblik maakte sterke emoties in mij los, een diep gevoel van ontzag voor God. Ik deed het enige wat ik in mijn toestand kon doen en wierp mijzelf op de grond. Languit liggend in het gangpad dankte ik God en prees Hem overvloedig.

Helaas bevonden we ons niet in een kerk van de pinkstergemeente, waar dit misschien aanvaardbaar gedrag zou zijn geweest. Mijn vrouw boog zich over mij heen; ze vreesde dat ik was ingestort. De begroeters aan de deur snelden toe en vroegen of ze een ambulance moesten bellen. Mijn vrouw realiseerde zich echter dat ik in een soort religieuze extase was geraakt en werd woedend vanwege de scène die ik maakte. Ze schreeuwde in mijn oor: ‘Sta op! Sta op! Wij gaan nooit meer naar de kerk!’⁵

Oorspronkelijk las ik Storms boek in de eerste editie, van Floris Books, voordat Anne Rice het ontdekte en er een bestseller van maakte. Ik hoop dat het feit dat Storm voorkomt in *Angels on Earth* zijn naam bij nog meer lezers bekend heeft gemaakt. Toen ik Storm interviewde voor een artikel in

Angels on Earth, kwam hij op mij volkomen oprecht over, maar ook op een vreemde manier ingehouden, en hij straalde een vreemde rust uit. Het leek wel of er nauwelijks een ego in hem werkzaam was.

Hetzelfde gevoel had ik bij Natalie Sudman, die als bouwkundig ingenieur in Basra en Nasiriyah, in Irak, had gewerkt voor het US Army Corps of Engineers. In 2002 werd het militaire voertuig waarin ze reed getroffen door een bermbom. Sudman raakte daarbij zwaargewond. Toen ik haar boek *Application of Impossible Things* las, raakte ik diep onder de indruk van het feit dat iemand die een dergelijk angstaanjagend en gewelddadig lichamenlijk trauma heeft opgelopen niet alleen over vergeving praatte, maar zelfs met een oprechte dankbaarheid sprak over wat ze had meegemaakt.

Door het voorval kwam Sudman in één klap terecht in wat ze een ‘oogwenkoming’ noemt, omdat alles letterlijk in een oogwenk plaatsvond. Met andere woorden, door de explosie werd Sudman niet alleen uit haar lichaam geslingerd, maar ook uit de normale, lineaire tijd zoals wij die op aarde kennen.

Hoe moet je vertellen wat het betekent om buiten de tijd te staan? Het is iets onmogelijks, maar het weerhield Sudman er niet van het zo goed mogelijk te beschrijven. Direct nadat ze haar lichaam verlaten had, raakte ze in gesprek met een grote hoeveelheid wezens. Ze herkende die wezens ergens wel, maar ze had voor zover ze wist nog nooit nagedacht over het bestaan van dimensies buiten de tijd, laat staan over het bestaan van daar levende wezens. Voor Sudman veranderde de wereld volkomen; je zou kunnen spreken van een ‘engelenmoment’.

In de boeken van Storm en Sudman zijn fascinerende details te vinden, maar de reden dat ik hen hier noem is niet de fantastische verhalen, maar juist de manier waarop ze klonken toen ik met hen praatte. Beiden merken in hun boek onomwonden op dat ze gesproken hebben met wezens die wij, dat kunnen we veilig aannemen, aan zouden duiden met ‘engelen’. Ik kon mij niet aan de indruk onttrekken dat ze daardoor van iets bevrijd waren, namelijk van de drang om iets te *betekenen* op aards niveau, waar ikzelf en de meeste andere mensen die ik ken zich dikwijls zo druk om maken. Met name Sudman leek geen enkele belangstelling meer te hebben voor roem, aandacht of wat anderen van haar vonden. De vraag is: hoe kwam dat?

Hier is een vanwege ongebruikelijke details heel geloofwaardig voorbeeld van een engelverschijning, afkomstig uit het opmerkelijke boek *An Inquiry into the Existence of Guardian Angels* van de Franse journalist Pierre Jovanovic. Het wordt verteld door een man die in 1956, toen hij nog een jongeman was, in het Joegoslavische leger diende.

Op een middag na een lange mars [...] voelde ik mij duizelig worden, mijn borstkas werd ingedrukt en mijn benen werden zwaar. Ik kon niet meer lopen en moest op een stretcher naar de barakken worden gebracht. Daar liet de dokter die mij ausculteerde me onmiddellijk naar het militair hospitaal Domzale in Ljubljana overbrengen. Daar stelden de artsen vast dat ik aan een hartritmestoornis leed. Mijn toestand was kritiek. Ik herinner me dat ik op een schimmig uitzieende afdeling voor spoedeisende hulp lag, samen met een oude kolonel die er niet veel beter aan toe was. Ondanks de grote hoeveelheden medicijnen die ik moest innemen, voelde ik me geen haar beter, integendeel. Toen ik een maand in het ziekenhuis had gelegen, merkte ik dat ik steeds verder verzwakte. Op een nacht deed ik plotseling mijn ogen open en zag ik tot mijn grote verrassing twee prachtige meisjes in een stralend wit gewaad. Ik moet erbij vertellen dat het geen verpleegsters waren; de verpleegsters die in Joegoslavische ziekenhuizen werken, met name in de militaire, zijn bepaald geen fotomodellen ... [Om de meisjes] leek een soort mist te hangen – ik weet niet goed hoe ik dat moet uitleggen – maar ik kon ze desondanks goed onderscheiden. Ik wilde ze graag van dichterbij bekijken. Ik voelde een onverklaarbare kracht door mij heen stromen, voldoende om uit bed te komen en naar ze toe te gaan ... Maar zodra ik op mijn benen stond, merkte ik dat ik alleen was in de kamer. Het had niet meer dan tien of vijftien seconden geduurd. Ik begreep er niet veel van en nu, 37 jaar later, denk ik er af en toe nog over na. Feit was echter dat ik opknapte en anderhalve maand later het ziekenhuis mocht verlaten. Ik herinner me dat ik op een van de laatste dagen twee artsen over mij hoorde praten: ‘Wat een pech voor die jongen, zo jong en nu al niet lang meer te leven.’ Sindsdien heb ik inderdaad steeds

problemen gehad met mijn hart, vanwege mijn zwakke constitutie. Maar ik heb het overleefd en ik houd mezelf voor dat, als ik die meisjes weer ontmoet als ik doodga, ik nergens meer bang voor ben.

Wat ik aan dit verhaal zo aardig vind is precies het detail dat menige lezer achterdochtig zou maken. Het eerste wat de soldaat die het verhaal vertelt opmerkt aan deze twee engelen is dat ze aantrekkelijk zijn. Hij maakt daar geen geheim van – als hij ze onder andere omstandigheden was tegengekomen, zou hij ze vast mee uit hebben gevraagd.

En dat is precies wat aan dit verhaal zo geweldig is. Deze man, die op zo'n stoere manier innemend is, behoort niet tot het soort dat in engelen gelooft. Hij heeft, mogen we aannemen, het een en ander aan ellende gezien, en hij is zonder meer een realist. Daarom zijn we geneigd hem te geloven als hij ons vertelt over het geheimzinnige bezoek van de twee vrouwen. In dat deprimerende Joegoslavische ziekenhuis waren engelen niet het eerste waar hij aan dacht. Maar toch zag hij ze.

Dit is het soort mensen waar ik graag naar luister, omdat ze niet naïef zijn. Als iemand die niet naïef is en heel goed weet dat het leven in deze wereld lang geen lolletje is een engel ontmoet, dan maakt dat indruk. Als iemand die denkt dat hij de laatste is om zoiets te zien *toch* een engel ziet, dan geeft dat een soort voldoening die maar weinig andere verhalen je kunnen geven.

Juist het feit dat hij geen 'engelentype' is, maakt het verhaal van deze soldaat zo interessant, als we tenminste bereid zijn ons open te stellen en echt te luisteren naar wat hij vertelt. En dat is precies wat we moeten doen, als de vraag of engelen echt bestaan ons bezighoudt.

Hier, in deze wereld, te midden van argumenten en geweld, waar niemand het met een ander eens is en waar de herrie en het lawaai van die onenigheid ons meer en meer afleidt en ons tot wanhoop kan drijven, daar bestaat de mogelijkheid van een ontmoeting die aan dat alles in één klap een eind maakt, die al het inhoudsloze, moedeloos makende, kleinzielige gekibbel tussen het ene geloof en het andere, of tussen gelovigen en ongelovigen, doet wegsmelten als sneeuw voor de zon.

Zo'n soort reactie had ik toen ik door de telefoon werd voorgesteld aan

Tyler Beddoes, een jonge politieman uit Utah die, hoewel heel anders van karakter dan de Joegoslavische soldaat, ook beslist niet de eerste de beste kandidaat was voor een ontmoeting met een engel. Tyler *zag* ook geen engel – hij heeft zelfs nooit een engel gezien, laat staan twee engelen in witte gewaden – maar *hoorde* er een. Als ik toen hij mij zijn verhaal vertelde nog bij *Angels on Earth* had gewerkt, zou ik het kantoor van hoofdredacteur Colleen Hughes zijn binnengestormd om haar erover te vertellen. Het verhaal van Tyler riep het gevoel bij me op dat ik heb als ik aan een heel goed *Angels on Earth*-verhaal werk: ik kreeg dat typische gevoel van verrassing, alsof mijn leven mij op een of andere manier naar hier had geleid en mij nu de gelegenheid gaf om te praten met al die mensen die een korte ontmoeting met het wonderbaarlijke hebben gehad. Colleen e-mailde mij het verhaal van Tyler op een ochtend vroeg, vlak nadat het was binnengekomen, en ik moest er later die dag steeds weer aan denken. Toen kreeg ik van een vertegenwoordiger die ik kende een telefoontje met de vraag of ik er een boek over wilde schrijven.

Over het antwoord hoefde ik niet lang na te denken.

Mijn eigen ervaring die het dichtst in de buurt komt van een ontmoeting met een engel vond plaats in New York, op 11 september 2001. Ik stond op de hoek van Fifth Avenue en Twelfth Street en keek omhoog naar de eerste toren van het World Trade Center, op het moment dat die in elkaar zakte. (De tweede toren was toen al ingestort, maar vanwege de enorme stofwolken wist ik niet beter dan dat die nog overeind stond. Wie had ooit gedacht dat deze torens überhaupt naar beneden zouden komen?)

Waarom kwam dat moment voor mij nu het dichtst in de buurt van een engelenontmoeting? Dat was omdat dat moment met mij deed wat een ontmoeting met een engel met andere mensen doet. Plotseling drong het tot mij door dat de wereld niet zo solide is als ik altijd dacht, maar in feite heel fragiel is. In wezen is de wereld opgebouwd uit gruis. Maar als de wereld zo fragiel en onbestendig is, waar moeten wij dan nog op hopen?

Als je eenmaal ziet hoe ondraaglijk, angstaanjagend instabiel de fysieke wereld werkelijk is, dan ben je zover dat je haar diepere structuur kunt gaan zien.

Als je iets over de fysieke wereld kunt zeggen, dan is het dat die

onbestendig is. Dat merk je bijvoorbeeld als je ziek wordt of als je de telefoon oppakt en hoort dat je geliefde betrokken is bij een verkeersongeval, een vliegtuigongeluk of een schietincident op een school. De zoektocht van de wetenschap naar wat materie is, is ten einde, want er bestaat niets dat solide of blijvend is. Alles is als zand – er is niets om op te bouwen, nergens iets om op te steunen.

Hier ligt de oorsprong van de verrukkelijke betrouwbaarheid van engelen. Een engel laat je kennismaken met het feit dat waar de tastbare wereld waarin wij menen te leven ophoudt, een andere wereld begint. Precies op het moment dat er niets lijkt stand te houden of alles lijkt te vergaan, doemt uit de nevel en het neerdwarrelende stof van de oude wereld een nieuwe wereld op. Als de laatste pilaar van de oude wereld valt, worden de vage omtrekken zichtbaar van een nieuwe. Die nieuwe wereld is een heel feitelijke wereld, niet een spookachtige wereld van geesten, maar een wereld die echt is en waar, en die de meest solide en duurzame structuur heeft die wij ons kunnen voorstellen.

Het lijkt of de wereld een spelletje met ons speelt: we leren dat we mensen en dieren moeten liefhebben, en vervolgens worden ze van ons weggenomen. Als je op de wereld steunt, zal de wereld breken. Dat is wat mij die dag in New York heel duidelijk werd gemaakt. Ik had het voerecht om te ervaren dat wat naar mijn idee de belichaming van soliditeit was ... niets bleek te zijn. Toen de toren voor mijn ogen naar beneden kwam, leek het alsof er een gordijn werd weggetrokken en ik de naakte werkelijkheid van de wereld zag.

Maar het verhaal gaat nog verder. Een jaar later liet ik op een bewolkte avond in september mijn hond uit in Greenwich Village, de plaats waar ik woonde toen de torens van het World Trade Center instortten. Als herinnering aan de torens en aan de mensen die bij de aanslagen om het leven waren gekomen, zijn er op die plaats twee heel sterke spotlights geplaatst die recht omhoog de nacht in schijnen. Ze zijn zo sterk dat ze met gemak door de wolkenlagen boven de stad heen stralen.

Het krachtige licht dat die avond door de neerdalende wolken heen scheen zorgde voor een vreemd effect. Het leek of de lichtstralen de verschillende verdiepingen lieten zien van een enorm flatgebouw. Op

de verschillende verdiepingen, die zich tot hoog in de hemel leken uit te strekken, gebeurde van alles, alsof de hemel mij liet zien wat Jacob zag toen hij droomde van de ladder: een samenstel van vele verdiepingen waarlangs wezens zich voortdurend op en neer bewogen.

In essentie is dit de tweeledige les van engelen. Ze laten ons zien dat de wereld waarin wij leven – de wereld van koelkasten en auto's, van zakenlunches en pensioneringsfeestjes – niets meer is dan een vervagende wolk, een verzameling van niets die lijkt op iets, maar dat in feite niet is. Maar achter die wereld van niets-dat-lijkt-op-iets bestaat een wereld die precies het tegenovergestelde is: een wereld die vanuit onze beperkte visie niet werkelijk bestaat, maar die juist de bestendigheid heeft waar wij zo naar verlangen.

Engelen maken ons duidelijk dat achter de alledaagse wereld van illusies niet een niets schuilgaat, niet een pijnlijke leegte waar mensen die worstelen met hun geloof wanhopig proberen niet bij stil te staan, maar een andere, meer fundamentele structuur. Engelen komen tot ons vanuit die diepere structuur, en ze keren na hun bezoek aan ons weer daarnaar terug. Dat is de echte, blijvende wereld.

'Na een bepaald punt', schreef de ondoorgrondelijke Franz Kafka ooit, 'is er geen weg meer terug.' Dat is het punt dat we moeten bereiken.⁶

Dat punt, dat definitieve, alles veranderende ogenblik, is het onderwerp van dit boek.

Een gebeurtenis bij Spanish Fork Bridge

Tien jaar geleden had ik een zenuwinzinking; ik zou niet weten hoe ik het anders moet noemen. Ik was drieëndertig en had een langdurige depressie; ik was bang om dood te gaan en vertoonde verder alle bekende symptomen. Toen ik op een dag alleen was, hoorde ik een stem die tegen me sprak. Zij kwam van binnenuit, maar ik hoorde haar luid en duidelijk. De stem zei alleen maar: ‘Ga zo door en het wordt je dood.’ Vanaf dat moment begon ik me beter te voelen en werd ik lichamelijk en geestelijk sterker. Ik voel me nu een ander mens. Ik merk ook dat ik anderen met soortgelijke problemen kan helpen. Het vreemde is dat ik, ook al heb ik de stem sindsdien niet meer gehoord,

het gevoel heb dat iets of iemand over me waakt en van grote invloed is op mijn gedachten en mijn leven. Ook heb ik een heel sterk gevoel dat wij, als mensheid bedoel ik, deel uitmaken van iets dat mijn begrip te boven gaat. Mijn leven heeft een nieuwe betekenis en een nieuw doel gekregen.

– *Seeing the Invisible*⁷

In september 1776 waren twee franciscaner fraters op weg van Santa Fe naar Monterey in Californië. Ze stopten op een plek in het noorden van Utah waar een kloof en een klein riviertje bij elkaar komen. Deze plek werd later Spanish Fork genoemd.

Rond het midden van de negentiende eeuw, tijdens het hoogtepunt van de toestroom van mormonen, was Spanish Fork tot een heuse stad uitgegroeid; een kleine maar duidelijke X op de kaart van mogelijke bestemmingen van mormonen die uit de oostelijke staten of uit het buitenland hiernaartoe kwamen – Spanish Fork heeft nog steeds een relatief hoog percentage mormonenimmigranten met IJslands bloed.

Tegenwoordig is Spanish Fork een stad met veertigduizend inwoners, redelijk welvarend, grotendeels dankzij het nabijgelegen Provo, waar de mormoonse Brigham Young University is gevestigd en waar veel inwoners uit de stad een baan hebben. Spanish Fork zweeft net als duizenden andere soortgelijke steden ergens tussen het oude en het nieuwe Amerika. Afgelopen voorjaar opende er buiten de stad aan route 6 een Walmart, die het einde betekende van de op het randje van faillissement verkerende Kmart, waarvan de komst eind jaren tachtig een groot deel van de oude winkels in de stad de das om had gedaan. De mengelmoes van winkels met een plaatselijk Western-karakter die tot het begin van de jaren tachtig in Main Street en de straten die erop uitkomen bestaan had, was vervangen door ingangen van de winkelgalerijen die je in iedere Amerikaanse stad aantreft. Er is een Verizon-winkel, een Sonic drive-in, een Taco Bell en – dit bewijst dat Spanish Fork de sprong naar de toekomst gemaakt had – een Starbucks.

Main Street loopt van noord naar zuid dwars door de stad. Zonder van naam te veranderen laat hij de winkels en tankstations achter zich en loopt door vlak boerenland dat bestaat uit koren-, mais- en alfalfavelden,

met hier en daar een groepje huizen – een landschap dat al tientallen jaren onveranderd is gebleven. In het oosten rijzen, zoals al miljoenen jaren, de Wasatch Mountains op, die met hun bijzonder harde, korrelige sneeuwlaag iedere winter veel skiërs trekken.

Zo'n anderhalve kilometer buiten de stad kruist Main Street de Spanish Fork River, het riviertje waaraan de stad zijn naam ontleent, maar dat niet veel meer is dan een onaanzienlijk en getemd stroompje dat tien kilometer verder naar het westen uitmondt in Utah Lake. Voordat de blanke immigranten verschenen en ze verdreven, sloegen de Ute of 'viseters', een rondtrekkende indianenstam, gedurende de zomermaanden hun tenten op langs de rivier, om profijt te hebben van de overvloed aan karper en breedbekbaars die, zij het in veel kleinere aantallen, nog steeds vissers naar de oevers lokken. Het eerste huis in ranch-stijl in Spanish Fork werd in 1850 gebouwd en de laatste Ute waren tegen 1890 verdreven, toen de mormoonse pioniers zich massaal in dit gebied vestigden. In overeenstemming met het gebod van Joseph Smith brachten ze de nieuwe religie, die hem door de engel Moroni was gegeven, naar het maagdelijke westen.

De nieuwkomers maakten van Spanish Fork wat het vandaag de dag is: een klein, vriendelijk stadje, nog steeds grotendeels mormoons en, in weerwil van het onrecht dat de Ute de eeuw daarvoor was aangedaan, andere geloven goedgezind. De stad vormt een hechte gemeenschap en is gebaseerd op de geest die Amerika heeft gevormd: het geloof in een gemeenschappelijke God dat op verschillende manieren tot uitdrukking komt.

De Spanish Fork River is een smalle en traag stromende rivier die alleen in de voorjaarsmaanden, als de sneeuw in de Wasatch Mountains smelt, echt tot leven komt. De enige keer dat de rivier in het nieuws kwam, was in 1983, na een grote aardverschuiving als gevolg van zware regenval vlakbij het stadje Thistle, vijftien kilometer stroomopwaarts. Het meer dat zich uit het achtergebleven water vormde (een voorbode van de rampen die tegenwoordig in het westen van het land regelmatig plaatsvinden) was diep genoeg om Thistle te doen verdrinken en voorgoed van de kaart te vegen. Het kostte twee weken om door de modderige aardmassa een tunnel te graven en de rivier weer vrij te maken. De operatie kostte twee miljoen dollar en was toen de duurste waterramp uit de geschiedenis van de Verenigde Staten.

Op vrijdag 6 maart 2015 reed Jennifer Lynn Groesbeck rond 10 uur 's avonds in haar rode Dodge Caliber van Salem, een plaats ongeveer acht kilometer ten zuiden van Spanish Fork, waar ze samen met haar vader gegeten had, naar haar huis in Springville, een stad in het noordoosten, halverwege de heuvels in het oosten en Provo Bay in het noorden. Toen ze met ongeveer de maximum snelheid van 65 kilometer per uur over Main Street reed, week Jennifer vlak voor de Spanish Fork Bridge om een onverklaarbare reden uit naar rechts en kwam in de rivier terecht.

Haar auto was met een vreemde, bijna lugubere precisie van de weg geraakt. Als dat een halve meter eerder was gebeurd, zou Jennifer in een paar kleine boompjes terecht zijn gekomen, groot genoeg om de auto tot stilstand te brengen, en klein genoeg en voldoende buigzaam om te voorkomen dat iemand van de inzittenden gewond zou zijn geraakt. Als Jennifer een paar meter verder uit de koers was geraakt, zou ze met de rechterkant van haar auto de geleidelijk oplopende brugrand hebben geraakt. Ook dan zou haar auto hoogstwaarschijnlijk tijdig tot stilstand zijn gekomen.

Jennifer reed echter precies tussen deze twee obstakels van de weg af. Toen haar auto uit de koers raakte, reed die met het linkerwiel tegen de brugrand op. De auto schoot van de brug af en kwam met een enorme klap ondersteboven op een zandbank halverwege de rivier in het water terecht. De voorruit werd daarbij versplinterd en het dak klapte als een muizenval in elkaar, om Jennifers bovenlichaam heen. Ze was op slag dood.

Het ongeval was heel onwaarschijnlijk en ongelukkig, en mensen die Jennifer kenden zeiden direct dat Jenny Lynn geen enkele reden had om een eind te maken aan haar leven. Ze was jong en iedereen mocht haar, en ze was op het Provo College net begonnen aan de opleiding medisch assistent. Bovendien had ze een dochttertje van anderhalf, Lily, die bij haar in de auto zat. Het feit dat Lily het overleefde (niet alleen het auto-ongeval, maar ook dat het zo lang duurde voordat ze werd gevonden) werd nieuws dat de hele wereld overging.

Omdat niemand de auto in de rivier zag liggen, stroomde het steenkoude rivierwater veertien uur lang door het raam aan de passagierskant naar binnen en aan de bestuurderskant weer naar buiten, zich moeiteloos aanpassend aan dit nieuwe obstakel. Lily hing omgekeerd in het kinderzitje waarin Jenny

haar minder dan een half uur daarvoor had vastgesnoerd. Zo bracht ze de rest van de nacht in het donker door, op ongeveer dertig centimeter boven het water, dat de hele nacht en een deel van de ochtend onder haar door stroomde, als rustig bewegende wolken aan een omgekeerde hemel.

Omdat het een kille voorjaarsavond was, had Jenny Lily een maillot, een jumpsuit met tijgerprint en een roze sweater aangetrokken. Tegen iedere verwachting in waren haar kleren tijdens het ongeval droog gebleven, wat van kardinaal belang zou blijken voor haar overleven. Als haar kleren nat gespat waren toen de auto in het water belandde of als de auto een meter meer naar het midden van de rivier had gelegen, in iets dieper water, of onder een iets andere hoek, of als haar zijte niet goed vast had gezeten, of als een van duizend andere details anders was geweest, dan zou Lily het lot van haar moeder hebben gedeeld. Alles werkte echter in haar voordeel. Zelfs de lage temperatuur van het water speelde hierin een rol, want doordat de lucht in de auto daardoor afkoelde, werd Lily's stofwisseling zo vertraagd dat haar lichaamswarmte bewaard bleef. Met haar anderhalf jaar had Lily bovendien nog de vetvoorraad van een baby, die haar samen met de kleding die Jennifer haar had aangetrokken tegen de kou beschermd. Lily had heel veel geluk gehad.

Er hadden die zaterdag in maart vier politieagenten dienst in Spanish Fork. Zij waren het die in de veertigduizend inwoners tellende stad de orde moesten handhaven. Hoewel Spanish Fork net als andere steden van overeenkomstige grootte kruimeldiefstal, echtelijke ruzies, openbare dronkenschap en andere kleine maar hanteerbare problemen kende, waren de zaterdagen doorgaans heel rustig. Een van de agenten was Tyler Beddoes. Hij was destijds 29 jaar oud en was tien jaar in dienst bij het Spanish Fork Police Department. Om een uur of elf belde Tylers vrouw Brittany hem op met de vraag of hij met haar en de kinderen (Gunnar van 3 en Gracie van 9) voor de lunch wilde afspreken in Zupas, een soep-en-saladerestaurant in een overdekte winkelstraat ten oosten van Mainstreet, vlak naast het pas geopende filiaal van Starbucks. Tyler zei dat hij haar daar om twaalf uur zou ontmoeten.

Tyler had de helft van zijn Nuts-About-Berries-salade op toen hij een oproep kreeg. Een sportvisser had gemeld dat er onder de Spanish Fork

Bridge een verlaten auto lag.

Een paar seconden later klonk er een stem over de radio: ‘Hier 6J18. Ik ga ernaartoe.’

Het was de stem van Bryan DeWitt, een van de andere dienstdoende agenten. Nu DeWitt op weg was om poolshoogte te nemen, was Tyler niet verplicht om op de melding te reageren, maar omdat hij die dag de eindverantwoording had, vond hij het beter om ook ter plaatse te gaan. Hij wist dat het water onder de brug in die tijd van het jaar ongeveer anderhalve meter diep was, snel stroomde en erg koud was door het smeltwater uit de bergen, dus misschien had DeWitt hulp nodig. Tyler zei tegen Brittany en de kinderen dat het hem speet, maar dat hij weg moest. Hij drukte op de speakerknop van de microfoon op zijn schouder. ‘Hier 6J16. Ik ga ook ter plaatse.’

Tyler ontstak de lichten van zijn auto en zette de sirene aan. Op weg naar de brug bedacht hij dat Spanish Fork Bridge een vreemde plek was voor een verlaten auto. Als de auto niet net van de weg was geraakt, maar daar al een poosje lag, waarom had niemand dat dan eerder gemeld? Main Street was een drukke verbindingsweg, ook daar buiten de stad, en niet ver van de brug stonden een paar huizen waar een flinke klap zeker hoorbaar moet zijn geweest.

Toen Tyler hierover nadacht, klonk er opnieuw een stem over de radio: ‘De beller zegt nu dat het lijkt of er een hand uit de auto steekt.’ Tyler drukte het gaspedaal diep in.

Nadat hij zijn auto met de lichten aan vlak voor de brug had neergezet, strompelde Tyler langs de steile, stenige oever omlaag naar het water. Daar zag hij DeWitt in het water staan. Hij gluurde door de vernielde ruit aan de bestuurderskant om te zien wat de situatie precies was. Tyler liep naar hem toe en zag de bleke, gekneusde arm van wat op een jonge vrouw leek. De arm bewoog niet.

De Spanish Fork Police Force was sinds kort uitgerust met bodycams en onderweg had Tyler die van hem ingeschakeld. Helaas was dit uitrustingsstuk hem nog niet vertrouwd en hij had de knop niet diep genoeg ingedrukt, zodat zijn camera niets opnam van wat er die ochtend bij de rivier gebeurde. De camera van DeWitt nam echter wel op, net als die van Jared Warner, die

samen met agent Jason Harward vlak na Tyler arriveerde. Op de opnamen van DeWitt, die het langst en het meest gedetailleerd waren, was te zien wat er daarna gebeurde.

‘Wat hebben we?’ vraagt Warner als hij het water in gaat en naar de twee anderen waadt.

‘Er zitten twee personen in’, antwoordt Tyler die in de omgekeerde auto tuurt. Voor hem lijkt het er inderdaad op dat het, afgaande op de ledematen die door de kapotte ruit zichtbaar zijn, mogelijk niet gaat om één, maar om twee personen op de voorbank van de auto. Zwaar ademend van de adrenaline en de schok van het ijskoude water lopen de mannen om de auto heen, op zoek naar de beste manier om de auto te keren. Ondertussen klinkt er een stem van de meldkamer die op de radio’s van de mannen hoorbaar is en die laconiek vraagt of er verkeersregeling nodig is op een nabijgelegen kruispunt.

‘We hebben geen verkeersregeling nodig’, antwoordt DeWitt. ‘Er ligt een auto in de rivier.’

Op de brug verschijnen een paar hulpvoertuigen en er worden voorbereidingen getroffen om de auto met behulp van een lier op zijn wielen te zetten. ‘Waar kan de lier aan vastgemaakt?’ vraagt iemand vanaf de brug en even zien we het achterhoofd van Tyler die in de auto kijkt om in de wirwar van ledematen duidelijkheid te krijgen over het aantal personen dat in de auto zit. Warner schreeuwt: ‘Hier Beddoes, kom hiernaartoe!’ Tyler vertelde mij later dat dit niet bevelend bedoeld was, maar dat Warners toon het gevolg is van de adrenaline, die in zulke situaties flink toeneemt. De agenten lopen allemaal naar de bestuurderskant en zetten zich schrap.

Juist op dat moment, exact op de tweede minuut van de opname van DeWitt, wordt dat andere geluid hoorbaar. Het klinkt beslist als een menselijke stem, hoog en vrouwelijk. Wat de stem zegt is echter onbegrijpelijk, althans op de video.

‘We helpen, we komen eraan’, reageert Warner met emotie in zijn stem. De auto die tot dan toe ten minste één hoogstwaarschijnlijk levenloos lichaam herbergt, wordt voor de mannen nu een auto waarin een levend iemand zit. Terwijl de camerabeelden van DeWitt vervagen in een rode waas, duwen de mannen met vereende krachten de auto omhoog en op zijn zijkant.

Het is onvoorstelbaar dat ze erin slagen de auto, die vijftienhonderd kilo weegt, halfvol water zit en waarin zich ten minste één passagier bevindt, op zijn rechterzijdig te krijgen. Zonder het te beseffen duwen ze daarmee Lily, die nog steeds vastzit in haar zitje, rechtstreeks het ijskoude water in, iets wat haar de afgelopen veertien uur bespaard is gebleven.

Nog geen halve minuut later, om 2:26 uur op de video, zegt agent DeWitt: ‘We moeten als het mogelijk is nog even doorgaan.’ Hij heeft er natuurlijk geen idee van hoe waar dit is. De mannen die allemaal tot hun borst in het schuimende water staan, waden rond de auto en schreeuwen tegen degene die vanuit de auto om hulp heeft geroepen om vol te houden. Ten slotte, na twee volle minuten, zien we opnieuw Tylers hoofd als hij achter in de auto tuurt.

‘O mijn God, er is een baby!’

Inmiddels zijn er brandweermannen gearriveerd. Een van hen wrikt het achterportier los, dat nu omhoog wijst, en laat zich in de auto zakken. We horen dat hij vraagt om een mes of een schaar om de banden van het zitje los te halen. Even later verschijnt Lily, zo te zien in leven. De brandweerman geeft haar aan Tyler, die haar weer aan Warner geeft die, terwijl zijn bodycam nog steeds loopt, buiten adem de oever op klautert en haar aan een wachtende ambulancebroeder geeft. Warner en zijn camera gaan met Lily mee naar het ziekenhuis en we zien hoe Warner en de andere hulpverleners Lily bevrijden uit haar natte, ijskoude kleren, voorzichtig haar kleine borstkas masseren en een buisje in haar luchtpijp duwen om haar ademhaling op gang te brengen. De ambulance komt bij het ziekenhuis aan, Warner rent met Lily naar binnen en dankzij de nog steeds lopende camera zien we hoe Lily een operatiekamer in wordt gebracht.

Bij de rivier neemt op dat moment de camera van Harward, die zowel de mysterieuze stem heeft opgenomen als de reactie van DeWitt, de gebeurtenissen op. We zien hoe de achtergebleven agenten en de brandweermannen de auto omhoogduwen. Er moet tenslotte nog een levend iemand in zitten, want ze hebben allemaal die stem gehoord.

Na een laatste kreun van de mannen staat de auto weer op zijn wielen en wordt Jenny’s lichaam eindelijk goed zichtbaar. Hoewel we haar gezicht op de videobeelden niet kunnen zien, is wel duidelijk dat het een afschuwelijke

aanblik is. Het ingedeukte dak heeft haar achterhoofd verpletterd, waardoor ze bijna is onthoofd en de huid van de rechterkant van haar gezicht naar het midden is geduwd. Terwijl de linkerkant van haar gezicht nog min of meer intact is, lijkt de rechterkant op een masker dat op haar schouder hangt. Ze blijkt de enige overgebleven persoon in de auto te zijn en is overduidelijk niet meer in leven.

Nu het ergste voorbij is, begint het adrenalineniveau van de agenten te zakken. Langzaam verleggen ze hun aandacht van de auto naar zichzelf en worden ze zich bewust van hun toestand, van hun eigen emoties. Op de camerabeelden van Harward zien we hoe Tyler het water uit strompelt en de oever op klautert, naar waar Brittany, die inmiddels is gearriveerd, klaarstaat met droge kleren. Tyler merkt half versuft dat hij zich ergens heeft gesneden en dat ook zijn been bloedt. Een ambulancebroeder vertelt hem dat hij onderkoeld is, slaat een deken om hem heen en loopt met hem naar de ambulance, zodat hij naar het ziekenhuis kan worden gebracht.

‘Het is grappig’, vertelde Tyler mij later over dat ritje naar het ziekenhuis, ‘dat alles bliksemsnel leek te gaan toen we daar in het water bezig waren, maar dat zodra ik in die ambulance zat, mijn stemming totaal inzakte. Ik wist dat ik de baby had gered, voor dat moment althans. Ik had haar oogleden zien knippen toen ik haar uit de auto doorgaf, dus ik wist dat ze nog leefde. Toch had ik ergens het gevoel dat ze het niet zou halen, vanwege de twee minuten die ze in het water had gehangen nadat wij de auto op zijn kant hadden geduwd. Ook kon ik de aanblik van haar moeder maar niet uit mijn bewustzijn bannen – haar gezicht was helemaal kapot. Ik heb heel wat dode mensen gezien, maar om een of andere reden kwam het heel hard aan om haar zo te zien. Ik was er zeker van geweest dat ze nog leefde. Ik snapte het niet, ik was er gewoon kapot van.’

Waarom hij zo zeker had geweten dat Jenny nog leefde, daar wilde Tyler nog even niet over nadenken.

Tyler werd een uur later uit het ziekenhuis ontslagen en Brittany reed hem naar de brug om zijn dienstauto op te halen. Daar troffen ze Harward aan, die niet onderkoeld was geraakt en de hele tijd ter plekke was gebleven. Hij zat aan de noordkant van de brug en maakte een eerste rapport op van de gebeurtenissen. Hij had een schets gemaakt van het ongeval en

vulde de formulieren in waarin de voornaamste details van de gebeurtenis worden vastgelegd. Tyler kende die formulieren van buiten, want hij had ze duizenden keren ingevuld. Kort daarop voegde DeWitt zich bij hen. Ook hij was weer uit het ziekenhuis en wilde terug naar de plaats van het ongeval. Zoals politiemensen doen na heftige gebeurtenissen, zochten ze elkaar op, op de plaats waar Harward formulieren invulde.

‘Normaal gesproken’, zei Tyler tegen me, ‘zou je op dat moment met de andere agenten praten over wat er is gebeurd en zou je horen hoe zij het ervaren hebben; je zou er met de anderen over praten. Dit soort dingen gaat altijd zo snel. Als je het er later met de anderen over hebt, krijg je er een duidelijker beeld van. Dat is vooral zo als het iets is dat je erg raakt. Dat helpt.’

Deze keer echter spraken de vier agenten nauwelijks. Beneden werd de auto van Jennifer uit het water getakeld. Terwijl Tyler in het ziekenhuis was, hadden brandweermannen het lichaam van Jennifer uit het wrak weten te bevrijden en nu lag ze zonder schoenen en in een korte broek en een T-shirt onder een doek, die haar onttrok aan nieuwsgierige blikken en camera's van mensen op de brug.

Terwijl hij naar het grijsgroene water daar beneden keek, vormde zich in zijn geest een vraag. Hij realiseerde zich dat hij deze vraag, ergens in zijn achterhoofd, al tijdens de rit naar het ziekenhuis had gehad. Het was een absurde vraag, een vraag die hij, dat wist hij, maar beter aan niemand kon stellen, want als hij van de andere agenten het verkeerde antwoord kreeg, zouden ze denken dat hij gek was geworden.

Na lang aarzelen stelde hij de vraag toch.

‘Toen jullie daar beneden in het water waren’, zei hij, ‘hebben jullie toen ook een stem gehoord?’ Even bleef het stil en bleef de vraag ongemakkelijk hangen in de lucht boven de rivier.

Toen zei Harward: ‘Ja, ik heb haar gehoord.’

‘Ik ook’, zei DeWitt.

‘En ik ook’, zei Warner.